UDC: 378.147.013.42

DOI: 10.31470/2415-3729-2019-10-93-110

The System of Professional Skills in the Structure of Readiness of Future Specialists in the Social Sphere for Sustainable Development of Social Groups

Natalia Kabus

Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor
Professor of the Department of Social Work and Social Pedagogy
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University
✉ 29, Alchevskikh Str., Kharkiv, Ukraine, 61002
E-mail: kabusnatali9901@gmail.com
ORCID: 0000-0003-3665-8501

Date of receipt of the article: September 28, 2019
Article accepted for publication: December 02, 2019

Система професійних вмінь у структурі готовності майбутніх фахівців соціальної галузі до сталого розвитку соціальних груп

Наталя Дмитрівна Кабусь

доктор пед. наук, доцент
професор кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Харківський національний педагогічний університет імені
Г.С. Сковороди
✉ вул. Алчевських, 29, м. Харків, Україна, 61002

Дата надходження статті: 28 вересня 2019 р.
Стаття прийнята до друку: 02 грудня 2019 р.

Abstract

In accordance with the **purpose**, the article describes the essence of readiness of future specialists in the social sphere for the

sustainable development of social groups as well as substantiates the place of the system of professional skills in its structure. In the course of the scientific research the following **methods** were used: analysis, synthesis, systematization and generalization. As a **result** future social teachers' and workers' readiness for sustainable development of social groups is defined in the study as a stable integrative personal and professional ability, based on the acquired motivational, theoretical and practical values, significant personal and professional qualities and manifested in the active creative social and pedagogical activity aimed at sustainable development of social groups, considering the specific characteristics of different of them. The components (motivational-axiological, competence-creative, personality-reflexive) of the future social specialists' readiness for sustainable development of social groups are determined. The system of professional skills of future specialist, which ensure the success of professional activity for sustainable development of social groups, is substantiated. The specified system is represented by: general pedagogical skills (intellectual-research, constructive-prognostic, information-cognitive, educational-methodological, reflexive-corrective), general skills of a social worker's professional activity (to implement a social-educational, informative, advertising, preventive, correctional and rehabilitation work in the context of sustainable development) and specific skills (communicative-stimulating and organizational-managerial). The study shows that communicative and stimulating skills are necessary for realizing convincing influence on the motives, values, beliefs of representatives of different social groups in order to promote their sustainable development. Organizational and managerial skills provide the ability to coordinate the activities of different social actors to create spiritually full stimulating and creative environment in society in order to move the representatives of various social groups up to the level of self-organization and self-management. In **conclusion** the article describes the ways of formation of the future specialists' identified skills in different types of activity during studying at a university.

Key words: sustainable development, social group, future specialists in the social sphere, readiness, professional skills, system, vocational training.

References

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. Retrieved from <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

2. Kabus, N.D. (2017). *Pidghotovka majbutnikh socialnykh pedagohiv do stalogo rozvytku socialnykh ghrup: teorija i praktyka [Future Social Teachers' Training for Sustainable Development of Social Groups: Theory and Practice]*. Kharkiv: Publisher Ivanchenko I.S. [in Ukrainian].

3. Kabus, N.D. (2018). Strategichni naprjamy socialno-pedagohichnoji innovatyky [Strategic directions of innovative social pedagogics]. *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka. Pedagogichni nauk – Taras Shevchenko LNU Bulletin. Pedagogical Sciences*, 8 (322), 203-210 [in Ukrainian].

4. Zhernovnykova, O., Shtefan, L. & Fazan, V. (2017). Formuvannja ghotovnosti majbutnikh uchytelev matematyky do navchalnogho proektuvannja [Forming the future mathematics teachers' readiness to educational designing]. *Science and Education*, 10, 74-81. DOI: <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2017-10-9> [in Ukrainian].

5. Bojchuk, Yu.D. (2013). Kompetentnisnyj pidkhid jak osnova modernizaciji suchasnoji osvity [Competency approach as a basis for modernization of modern education]. *Osvitnij prostir. Ghlobaljni, reghionaljni ta informacijni aspekty: nauk.-metod. zhurn. – Educational space. Global, regional and informational aspects: scientific and methodological journal*, 130-135 [in Ukrainian].

6. Kurinna, L. (2019). Struktura sociokuljturnoji kompetentnosti majbutnikh socialnykh pracivnykiv. [Structure of socio-cultural competence of future social workers]. *Pedagogichni nauky: teorija, istorija, innovacijni tekhnologiji – Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies*, 6 (90), 86-96 [in Ukrainian].

7. Kabus, N. (2016). The use of activity-based approach as methodological basis of prospective social workers' training to sustainable development of social groups. *International Letters of Social and Humanistic Sciences*, 66, 83–90. DOI: <https://doi.org/10.18052/www.scipress.com/ILSHS.72.83>.

Вступ

В умовах необхідності переходу людської цивілізації на засади сталого розвитку (Agenda, 2015) підготовка майбутніх фахівців соціальної галузі – соціальних педагогів, соціальних працівників (які в професійній діяльності взаємодіють з дітьми, молоддю, дорослими, людьми старшого віку, сім'єю, а також представниками проблемних груп і «груп ризику») до діяльності зі сталого розвитку соціальних груп, під яким розуміємо стійкий гармонійний прогрес соціальної спільноти на засадах гуманізму, позитивної соціальної взаємодії та солідарності, здатності до само- та взаємодопомоги, самовідновлення й удосконалення, об'єднання зусиль для сталого прогресивного розвитку суспільства, є завданням безсумнівної актуальності. Вирішення означеного завдання потребує оновлення основних стратегічних орієнтирів професійної діяльності фахівців соціальної галузі, які беруть участь у реалізації соціальної та виховної політики держави, відповідно до вимог сьогодення, зокрема зміщення акцентів: а) зі створення сприятливих зовнішніх умов для позитивного розвитку й соціалізації представників різних соціальних груп, пошуку шляхів попередження й подолання проблем їх соціалізації – на розвиток суб'єктності особистості, її стимулювання до самоуправління власним розвитком і здійснення активного позитивного впливу на інших людей; б) із розробки способів налагодження позитивної внутрішньо- й міжгрупової взаємодії, попередження конфліктів – на розвиток духовного рівня соціальності суб'єктів, їхньої здатності діяти для підвищення консолідованості соціальної групи й суспільства загалом (Кабусь, 2017; 2018).

Здатність фахівців соціальної галузі розробляти й реалізовувати систему професійної діяльності для сталого роз-

витку представників різних соціальних груп визначається їхньою готовністю до діяльності в зазначеному напрямі. Водночас, спостереження свідчать, що рівень готовності фахівців до діяльності в контексті сталого розвитку не є достатнім – соціальні педагоги та працівники не завжди усвідомлюють суть такого розвитку й недостатньо володіють необхідними компетенціями, зокрема, системою знань і вмінь, що дають можливість розробляти й реалізовувати цілісну систему професійної діяльності в контексті сталого розвитку.

Аналіз наукових праць Ю. Бойчука, В. Гриньової, М. Д'яченко, О. Жерновнікової, Л. Кандибович, Л. Курінної О. Попової, Л. Штефан та інших дослідників дозволяє під готовністю фахівця до професійної діяльності розуміти інтегративну особистісно-професійну якість, що акумулює в собі професійно значущі мотиви, цінності, установки, знання, уміння й навички, особистісно-професійні здібності фахівця, від рівня сформованості яких залежить ефективність діяльності (Бойчук, 2013; Жерновнікова, 2017; Курінна, 2019).

Значне місце у структурі готовності фахівця до професійної діяльності займають професійні вміння, які є у своїй основі є творчими діями, способами діяльності, що дозволяють конструктивно і продуктивно вирішувати професійні завдання та є одним із визначальних компонентів, що забезпечують практичну готовність фахівця до практичної діяльності. Дослідники (Бойчук, 2013; Жерновнікова, 2017) відзначають, що будь-які вміння формуються поетапно й можуть виявлятися на репродуктивному, реконструктивному, творчому рівнях, а також рівні майстерності, що передбачає творче використання сформованих умінь.

Метою статті є обґрунтування системи професійних умінь майбутніх фахівців соціальної сфери – соціальних педагогів, соціальних працівників як невід'ємного компоненту їхньої практичної готовності до професійної діяльності в контексті сталого розвитку.

Матеріал і методи досліджень

Відповідно до мети в процесі роботи було використано такі методи дослідження, як аналіз та синтез, систематизація та узагальнення наукової літератури з питань готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності, міжнародних та державних документів з питань освіти для сталого розвитку, стандарту підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю «соціальна робота», а також кваліфікаційної характеристики фахівців відповідного профілю.

Результати та їх обговорення

У дослідженні підготовку майбутніх фахівців соціальної галузі до сталого розвитку соціальних груп розглядаємо як цілеспрямований, спеціально організований, педагогічно керований процес набуття студентами стійких світоглядних орієнтирів, сукупності знань і вмінь здійснювати переконливий вплив на цінності, мотиви, переконання, волю, вчинки представників різних соціальних груп, здобуття майбутніми фахівцями досвіду розробки й реалізації системи соціально-педагогічної діяльності зі сталого розвитку соціальних груп, що водночас забезпечує сталий розвиток і саморозвиток (духовно-ціннісний, особистісно-соціальний, професійно-творчий) майбутніх фахівців. Результатом такої підготовки є підвищення рівня готовності майбутніх фахівців соціальної галузі до сталого розвитку соціальних груп, під якою розуміємо стійку інтегративну особистісно-професійну здатність, що ґрунтується на сформованих мотиваційних, теоретичних і практичних цінностях, значущих особистісно-професійних якостях фахівця й виявляється в активній творчій соціально-педагогічній діяльності зі сталого розвитку соціальних груп з урахуванням їхньої специфіки.

Аналіз наукових праць з порушеної проблеми дозволяє стверджувати, що структуру готовності майбутнього соціального педагога до сталого розвитку соціальних груп складають взаємопов'язані компоненти: мотиваційно-аксіологічний, компетентісно-креативний і особистісно-рефлексивний, які

відображають мотиваційну, теоретичну і практичну готовність до діяльності в контексті сталого розвитку.

Так, мотиваційно-аксіологічний компонент готовності відображає наявність: стійкої професійної спрямованості майбутніх фахівців на діяльність зі сталого розвитку соціальних груп на підґрунті усвідомлення її значущості, власної місії в забезпеченні процесів сталості розвитку особистості, соціальної групи, суспільства; стійкої системи цінностей у майбутніх соціальних педагогів, установки на формування цінностей сталого розвитку в представників різних соціальних груп. Особистісно-рефлексивний компонент характеризується сформованістю значущих особистісно-професійних якостей (гуманістичної спрямованості, відповідальності, креативності, ініціативності, комунікативності, стійкої особистісно-соціальної та фасилітативної позиції) фахівців соціальної галузі, розвиненістю стратегічного мислення, здатністю до професійної рефлексії.

Водночас, компетентнісно-креативний компонент готовності визначається сформованістю в майбутніх фахівців професійних компетенцій (системи знань і вмінь), необхідних для діяльності зі сталого розвитку соціальних груп, а також здатністю майбутніх соціальних педагогів та працівників до професійної творчості, активністю в професійній самовизначенні і самореалізації, що забезпечує здобуття ними досвіду діяльності зі сталого розвитку соціальних груп під час навчання у вишій й відображає теоретичну і практичну готовність фахівця до здійснення професійної діяльності в контексті сталого розвитку.

При цьому систему професійних знань утворюють знання: теоретичні (суті, закономірностей сталого розвитку особистості, соціальної групи, суспільства, труднощів і проблем соціалізації представників різних соціальних груп, способів попередження й подолання проблем, особливостей роботи з «групами ризику»; суті, основних напрямів, змісту й особливостей соціально-педагогічної діяльності зі сталого розвитку різних соціальних

груп з урахуванням їхньої специфіки) та технологічно-методичні (технологій роботи з дітьми та молоддю, дорослими, сім'єю, «групами ризику», проблемними соціальними групами, здійснення соціально-виховної, превентивної, корекційної, реабілітаційної діяльності в контексті сталого розвитку; методів переконання, формування свідомості, досвіду поведінки, стимулювання до діяльності, соціальної просвіти, соціально-педагогічної корекції розвитку, стимулювання до самореабілітації; методик розвитку суб'єктності особистості, підвищення рівня її соціальності; способів мотивування й стимулювання до дій, учинків, цілеспрямованого впливу на переконання, мислення, почуття, волю представників різних соціальних груп із метою стимулювання до сталого розвитку; прийомів активізації духовного, творчого, діяльнісного, суб'єктного, соціального потенціалу соціальної групи).

З урахуванням досліджень проблеми формування готовності майбутніх фахівців соціальної сфери до професійної діяльності (О. Беспалько, А. Капська, Л. Міщик, В. Поліщук, С. Харченко), а також ураховуючи суть і зміст соціально-педагогічної діяльності зі сталого розвитку соціальних груп, вважаємо, що систему професійних умінь фахівця становлять: 1) загальнопедагогічні вміння (інтелектуально-дослідницькі, конструктивно-прогностичні, інформаційно-гностичні, навчально-методичні, рефлексивно-корекційні); 2) загальні вміння професійної діяльності соціального педагога (проектувати зміст та здійснювати різні види соціально-педагогічної діяльності – соціовиховну, просвітницьку, рекламно-інформаційну, профілактичну, корекційно-реабілітаційну в контексті сталого розвитку); 3) специфічні вміння (комунікативно-стимулювальні й організаційно-управлінські), що забезпечують успішність професійної діяльності зі сталого розвитку соціальних груп (Кабусь, 2018; Kabus, 2016). Розглянемо визначену сукупність умінь докладніше.

Так, інтелектуально-дослідницькі складають уміння

аналізувати, порівнювати, узагальнювати, систематизувати, синтезувати, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, виявляти суперечності і формулювати проблему; діагностувати й аналізувати стан розвитку особистості, соціальних груп, суспільства; аналізувати інформацію щодо питань забезпечення сталого розвитку особистості, соціальних груп в контексті реалізації стратегії сталого розвитку суспільства; знаходити різні способи впливу на мислення, почуття, волю суб'єктів соціальної групи й визначати найефективніші з урахуванням її специфіки; досліджувати й аналізувати передовий досвід діяльності педагогів, соціальних педагогів, соціальних працівників із метою використання його в професійній діяльності в контексті сталого розвитку.

Конструктивно-прогностичними є вміння розробляти творчі заходи для забезпечення цілісного інтегрованого впливу на свідомість, переконання, поведінку, волю, вчинки представників різних соціальних груп із метою стимулювання їх до сталого розвитку; проектувати цілісну систему соціально-педагогічної діяльності зі сталого розвитку соціальних груп на основі системно-синергетичної методології, прогнозувати її вплив на розвиток суб'єктів соціальної групи; передбачати, прогнозувати результати застосування різних форм, методів соціально-педагогічної діяльності; визначати перспективи й обґрунтовувати напрями діяльності в контексті сталого розвитку особистості, соціальної групи, суспільства.

Група інформаційно-гностичних умінь представлена вміннями пізнавати, здобувати й застосовувати знання; працювати з інформаційними джерелами, використовувати сучасні інформаційні технології в навчальній і професійній діяльності; добирати та самостійно створювати інформаційні ресурси; використовуючи новітні інформаційні, телекомунікаційні технології, соціальні мережі для соціальної просвіти і виховання різних соціальних груп; самостійно розширювати знання з психології, педагогіки, філософії, соціології, культурології, валеології, екології,

використовувати їх для підвищення ефективності діяльності в контексті сталого розвитку.

Навчально-методичними є вміння визначати мету і завдання професійної діяльності в контексті сталого розвитку; добирати доцільний зміст, форми, методи, засоби соціально-виховної, просвітницької, превентивної, корекційно-реабілітаційної діяльності з урахуванням специфіки конкретної соціальної групи; застосовувати в професійній діяльності інноваційні методи, технології роботи; розширювати спектр форм, методів, засобів діяльності за рахунок використання передового педагогічного, соціально-педагогічного досвіду. Рефлексивно-корекційні уміння визначають здатність конструктивно аналізувати й оцінювати результати, ефективність діяльності зі сталого розвитку соціальних груп, на основі самоаналізу й самооцінки результатів формулювати нові цілі, завдання соціально-педагогічної діяльності, корегувати чи удосконалювати її методи.

Наступну групу у системі професійних умінь фахівця соціальної галузі в аспекті дослідження складають вміння здійснювати різні види соціально-педагогічної діяльності в контексті сталого розвитку. Так, щодо реалізації соціально-виховної діяльності важливими є уміння проектувати зміст та технології соціовиховної діяльності з метою: забезпечення чіткого усвідомлення кожною особистістю власної цінності, місії як творця власного і суспільного життя, цінності інших людей, суспільства, культури, природи, світу в аспекті їх нероздільності; розвитку здатності особистості до відповідального життє- і культуротворення; гармонізації особистісно-соціального розвитку суб'єктів соціальної групи, формування в них стійкої системи цінностей сталого розвитку, здатності й прагнення стверджувати їх у життєдіяльності; розвитку духовного рівня соціальності різних соціальних суб'єктів, їх переходу від співіснування до соціальної єдності, формуванню прагнення й здатності до взаємодопомоги й солідарності, морально-творчих учинків, спільного творчого подолання викликів і проблем, що стоять перед сучасною цивілізацією.

Просвітницька діяльність в контексті сталого розвитку забезпечується вміннями: ознайомлювати представників соціальних груп зі стратегічними орієнтирами розвитку сучасної цивілізації, роллю кожної особистості й соціальних груп у її реалізації; сприяти усвідомленню кожною людиною важливості сталого розвитку для власної ефективної життєдіяльності, її ознайомленню з законами і закономірностями ефективної життєдіяльності, способами попередження й ефективного вирішення проблем соціалізації, способами саморозвитку, стратегіями досягнення значущих цілей, життєвого успіху тощо.

Реалізація рекламно-інформаційної діяльності в контексті сталого розвитку підтримується вміннями здійснювати пропаганду здорового, розумного способу життя, цінностей сталого розвитку, волонтерської діяльності, діяльності дитячих та молодіжних громадських організацій, створювати соціальну рекламу створювати соціальна рекламу – плакати, буклети, відеоролики, блоги з метою пропаганди позитивних цінностей, стимулювання суб'єктів соціальної групи до ствердження цінностей сталого розвитку у життєдіяльності.

Уміння здійснювати профілактичну діяльність в контексті сталого розвитку забезпечується вміннями сприяти усвідомленню суб'єктами соціальної групи цінності вибору позитивних стратегій життєдіяльності для власного успішного становлення й прогресивного розвитку суспільства; розумінню позитивного спілкування та взаємодії зі світом як єдиної можливої стратегії досягнення особистого успіху й сталого висхідного розвитку суспільства; усвідомленню важливості розумного способу життя, відповідального ставлення до власного здоров'я, конкретних дій для його збереження і зміцнення як невід'ємної умови сталого розвитку; розвитку здатності суб'єктів соціальної групи самостійно попереджати дисгармонії, проблеми, відхилення, кризи власного розвитку.

Здійснення корекційної діяльності забезпечується вміннями: корегувати негативні прояви поведінки особистості на підґрунті

розуміння нею безперспективності негативних стратегій життєдіяльності, усвідомлення відповідальності за результати власного життя; розвивати значущі особистісні, творчі якості, які дозволяють досягати життєвого успіху, сприяти гармонізації мотиваційно-ціннісної, світоглядної й діяльнісно-вольової сфери особистості.

Реабілітаційна діяльність реалізується через уміння соціального педагога та працівника стимулювати особистість до самореабілітації, самостійного творчого здійснення власного життя, сприяти розвитку її суб'єктних якостей, життєвого оптимізму, впевненості у власній значущості й унікальності, розвитку здатності протидіяти труднощам, сприймати їх як початок шляху, що веде до успіху, попереджати й долати кризи розвитку, загартувати волю.

З урахуванням того, що фахівець соціальної галузі як суб'єкт діяльності зі сталого розвитку соціальних груп використовує не лише власний потенціал, але й можливості інших фахівців, різних соціальних інститутів задля створення духовно насиченого розвивально-творчого середовища у мікросоціумі з метою активізації внутрішніх ресурсів соціальної групи для поступового переведення її представників на рівень сталого розвитку, вважаємо, що наявність у майбутніх фахівців розвинених комунікативно-стимулювальних та організаційно-управлінських умінь є особливо важливою.

Так, саме розвиненість у соціальних педагогів та працівників комунікативно-стимулювальних вмінь забезпечує їхню здатність: 1) налагоджувати позитивне спілкування, діалогічну взаємодію, атмосферу творчої співпраці з представниками різних соціальних груп; партнерські взаємовідносини з іншими суб'єктами соціально-виховного впливу; здійснювати переконливий вплив на мотиви, цінності, переконання, волю представників соціальної групи; 2) активізовувати різні види зовнішніх ресурсів (інформаційні, педагогічні, людські, соціальні, соціально-педагогічні ресурси) та внутрішніх ресурсів

соціальних груп (їхнього духовного, творчого, діяльнісного, суб'єктного, соціального потенціалу) з метою їх поступового виходу на рівень сталого розвитку й саморозвитку; 3) стимулювати представників різних соціальних груп до конкретної діяльності з власного вдосконалення й спільної соціально значущої громадської, волонтерської діяльності, соціальної творчості з метою ствердження позитивних цінностей, конкретних дій та вчинків для здійснення позитивних змін у бутті.

Організаційно-управлінські вміння відображають здатність соціального педагога: організовувати соціально-педагогічну діяльність зі сталого розвитку соціальних груп на засадах цілісності; ініціювати й координувати діяльність різних соціальних суб'єктів для спільної роботи з метою сталого розвитку соціальних груп; створювати духовно насичене розвивально-творче середовище в професійній діяльності; здійснювати резонансне аксіологічне управління розвитком соціальної групи з метою поступового переведення її представників на рівень самоорганізації і самоуправління власним розвитком; сприяти розвитку усвідомленої суб'єктності представників соціальної групи, їхньої здатності керувати процесами власного розвитку; налагоджувати взаємодію, спільну діяльність представників різних соціальних груп для взаємодопомоги щодо вирішення власних проблем й спільного вирішення важливих суспільних завдань.

Завершальною складовою компетентісно-креативного компонента готовності фахівців соціальної галузі до діяльності зі сталого розвитку соціальних груп є здатність майбутніх соціальних педагогів та працівників до професійної творчості, що передбачає творче застосування сформованих умінь. Це зокрема, здатність до: 1) розробки дієвих переконливих засобів впливу на мотиваційно-ціннісну, світоглядну, діялісно-поведінкову спрямованість соціальних груп з метою їх стимулювання до сталого розвитку; застосування творчого підходу до реалізації різних напрямів соціально-педагогічної діяльності зі сталого

розвитку соціальних груп; 2) застосування елементів художньої творчості, оволодіння мистецтвом красномовства, акторської майстерності для здійснення ефективного соціовиховного впливу на представників різних соціальних груп; 3) здатність стимулювати до співтворчості та співпраці різних соціальних суб'єктів; спонукати представників різних соціальних груп до соціальної творчості зі ствердження соціальних і духовних цінностей, удосконалення суспільного буття, сприяти в них розвитку творчого підходу до життєдіяльності, спроможності знаходити різні варіанти вирішення життєвих труднощів, прагнення до творчої самовираження, реалізації власного призначення.

Висновки

Таким чином, визначена система професійних умінь фахівця соціальної галузі, що представлена сукупністю загальнопедагогічних (інтелектуально-дослідницьких, конструктивно-прогностичних, інформаційно-гностичних, навчально-методичних, рефлексивно-корекційних), загальних умінь професійної діяльності соціального педагога та працівника (здійснювати соціовиховну, просвітницьку, рекламно-інформаційну, превентивну, корекційно-реабілітаційну роботу в контексті сталого розвитку) та специфічних умінь (комунікативно-стимулювальних й організаційно-управлінських) уможливорює розробку й реалізацію майбутніми фахівцями системи соціально-педагогічної діяльності зі сталого розвитку соціальних груп з метою переведення їх представників на рівень саморозвитку й самоуправління.

Означена система вмінь формується в усіх видах діяльності під час навчання в університеті, зокрема, у: 1) навчальній діяльності через участь майбутніх фахівців у творчому вирішенні актуальних соціально-педагогічних проблем на заняттях, створення соціальної реклами, розробку ефективних методів і засобів соціально-виховної, просвітницької, профілактичної, рекламно-інформаційної, корекційно-реабілітаційної діяльності в контексті сталого розвитку;

2) практичній та волонтерській діяльності з дітьми та молоддю, сім'єю в закладах дошкільної, загальної, позашкільної освіти, центрах соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді, центрах соціально-психологічної реабілітації, громадських організаціях через організацію активної соціально-виховної діяльності з метою стимулювання представників різних соціальних груп до сталого розвитку; 3) науково-дослідній діяльності через активну участь майбутніх соціальних педагогів та працівників у роботі студентських наукових гуртків, предметних олімпіадах, наукових конференціях, конкурсах наукових робіт, соціальних проєктів, конкурсах на створення соціальної реклами, а також через розробку й реалізацію творчих програм та проєктів залучення виховного потенціалу соціуму для спільної діяльності зі сталого розвитку соціальних груп у межах курсового, магістерського дослідження. Все це забезпечує не лише формування системи професійних компетенцій майбутніх фахівців, а й набуття ними досвіду діяльності зі сталого розвитку соціальних груп під час навчання у виші, перехід соціальних педагогів та працівників на рівень сталого розвитку й саморозвитку – духовно-ціннісного, особистісно-соціального, професійно-творчого.

Перспективою подальших досліджень є висвітлення досвіду реалізації системи роботи з підготовки майбутніх фахівців соціальної галузі до сталого розвитку соціальних груп для підвищення рівня їхньої готовності до професійної діяльності в зазначеному напрямі.

Література

1. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. URL: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld> (Дата звернення 10.09.2019).
2. Кабусь Н.Д. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до сталого розвитку соціальних груп: теорія і практика: монографія. Харків: Видавець Іванченка І.С., 2017. 416 с.

3. Кабусь Н.Д. Стратегічні напрями соціально-педагогічної інноватики. **Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки**, 2018. № 8 (322), С. 203-210.

4. Жерновникова О.А., Штефан Л.А, Фазан В.В. Формування готовності майбутніх учителів математики до навчального проєктування. *Science and Education*, 2017. № 10, 74-81.

5. Бойчук Ю.Д. Компетентнісний підхід як основа модернізації сучасної освіти. *Освітній простір. Глобальні, регіональні та інформаційні аспекти*: наук. метод. журн. Чернівці: Черемош, 2013. С. 130-135.

6. Курінна Л. Структура соціокультурної компетентності майбутніх соціальних працівників. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*: наук. журнал. Суми : Вид-во Сум ДПУ імені А. С. Макаренка, 2019. № 6 (90), С. 86-96.

7. Kabus, N. The use of activity-based approach as methodological basis of prospective social workers' training to sustainable development of social groups. *International Letters of Social and Humanistic Sciences*, 2016. № 66, pp. 83-90.

Кабусь Н.Д.

Система професійних вмінь у структурі готовності майбутніх фахівців соціальної галузі до сталого розвитку соціальних груп

Анотація

У статті відповідно до мети розкрито суть готовності майбутніх фахівців соціальної галузі до сталого розвитку соціальних груп й обґрунтовано місце системи професійних умінь у структурі такої готовності. У ході дослідження застосовано такі методи: аналіз, синтез, систематизація та узагальнення. Визначено систему професійних умінь майбутнього фахівця, що забезпечують успішність професійної діяльності зі сталого розвитку соціальних груп. Зазначену си-

стему становлять: загальнопедагогічні вміння (інтелектуально-дослідницькі, конструктивно-прогностичні, інформаційно-гностичні, навчально-методичні, рефлексивно-корекційні), загальні вміння професійної діяльності соціального педагога та працівника (здійснювати соціовиховну, просвітницьку, рекламно-інформаційну, превентивну, корекційно-реабілітаційну роботу в контексті сталого розвитку) та специфічні (комунікативно-стимулювальні та організаційно-управлінські). Висвітлено шляхи формування означених умінь майбутніх фахівців в різних видах діяльності під час навчання у виші.

Ключові слова: сталий розвиток, соціальна група, майбутні фахівці соціальної галузі, готовність, професійні уміння, професійна підготовка.

Кабусь Н.Д.

Система профессиональных умений в структуре готовности будущих специалистов социальной сферы к устойчивому развитию социальных групп

Аннотация

В статье в соответствии с поставленной целью раскрыта сущность готовности будущих специалистов социальной сферы к устойчивому развитию социальных групп и обоснованно место системы профессиональных умений в структуре такой готовности. В ходе исследования применены следующие методы: анализ, синтез, систематизация и обобщение. Раскрыта система профессиональных умений будущего специалиста, обеспечивающие успешность профессиональной деятельности по устойчивому развитию социальных групп. Указанную систему составляют: общепедагогические умения (интеллектуально-исследовательские, конструктивно-прогностические, информационно-гностические, учебно-методические, рефлексивно-коррекционные), общие

умения профессиональной деятельности социального педагога и работника (осуществлять социально-воспитательную, просветительскую, рекламно-информационную, превентивную, коррекционно-реабилитационную работу в контексте устойчивого развития) и специфические (коммуникативно-стимулирующие и организационно-управленческие умения). Освещены пути формирования указанных умений будущих специалистов в различных видах деятельности в процессе обучения в университете.

Ключевые слова: устойчивое развитие, социальная группа, будущие специалисты социальной сферы, готовность, профессиональные умения, профессиональная подготовка.